

November 2018

Cirkels en spiralen

Dit artikel gaat over tijd. Tijd is een gek ding. Een relatief begrip volgens Einstein. En onze subjectieve beleving sluit daarbij aan, want soms kunnen een paar minuten uren duren en soms vliegt de tijd. Ik ben geboeid door hoe de mensheid, vroeger en nu, de tijd in kaart heeft gebracht. En wat die kaarten en modellen ons kunnen vertellen over het wereldbeeld dat erachter schuilgaat. De antwoorden op de grote levensvragen - waar komen we vandaan, waar gaan we heen, herhaalt de geschiedenis zich of niet, is er leven na de dood? - hebben allemaal te maken met ons begrip van tijd.

Lineaire tijd

De klok deelt de tijd netjes op in vaststaande partjes en zet die eindeloos achter elkaar. Dat is de *lineaire* tijd en die gaat maar één kant op, vooruit! Het verleden ligt achter ons en de toekomst ligt vóór ons. Vroeger werd de tijd gemeten aan de exacte stand van de zon, de aarde en de maan, maar sinds de uitvinding van de klok is er een tijd die een eigen leven is gaan leiden en die ons leven steeds meer beheerst. Wetenschap en technologie zijn gericht op vooruitgang. Het leven moet sneller en efficiënter, de economie moet groeien. Stilstand is achteruitgang. Haast is de norm.

In het lineaire wereldbeeld moet alles vooruitgaan en groeien, wil er zin in het leven zijn. Teruggang, aftakeling, dood, arbeidsongeschiktheid en dergelijke worden afschrikwekkende zaken. Plastische chirurgen doen goede zaken om de ouderdomsverschijnselen weg te werken en met de dood weten we geen raad.

Cyclische tijd

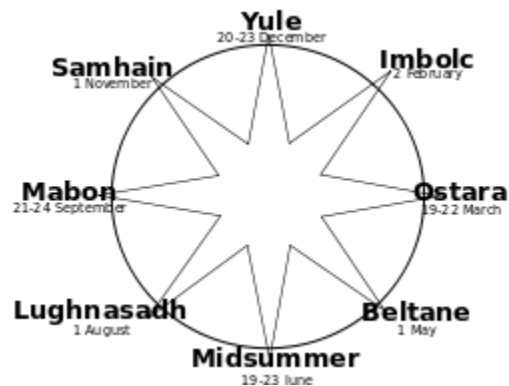
Toch loopt de klok nog altijd rond. Na 24 uur begint er weer een nieuwe dag en op 1 januari beginnen we het nieuwe jaar. Deze indeling van tijd is niet lineair, maar cyclisch: je komt altijd weer op

hetzelfde punt uit. En de basis wordt nog altijd gevormd door de omwentelingen van de aarde, de maan en de zon.

Deze natuurlijke cycli hebben een grote rol gespeeld in alle grote culturen, die we kennen. Men zag de overeenkomsten tussen de cycli van de hemellichamen en de levenscyclus van geboorte, groei, volwassenheid, aftakeling, dood en nieuw leven.

Door de cyclische tijd in kaart te brengen, krijgen we zicht op en begrip van natuurlijke levensprocessen, die we aan den lijve ervaren. Het is niet toevallig dat we deze cyclische kaarten en modellen vooral vinden in de vroege landbouwculturen. Boeren willen immers weten wanneer het tijd is om te zaaien en te oogsten en je ziet dan ook dat de belangrijke momenten in de kosmische cycli gevierd worden met rituelen en festiviteiten.

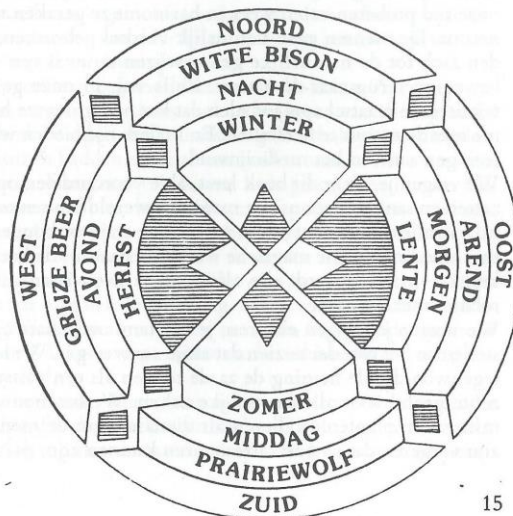
Hieronder zie je een schema van de acht jaarlijkse Keltische feesten. De zonnewendes (21 juni en 21 december) en de equinoxen (21 maart en 22 september) vormen de hoekpunten.

De grote steencirkel 'Stonehenge' in Engeland is zó gebouwd, dat de zonnewendes (21 juni en 21 december) nauwkeurig waarneembaar zijn (of waren: de cirkel is niet helemaal intact meer). Tot in deze tijd worden hier feesten en rituelen gevierd ten tijde van de zonnewendes en men neemt aan dat ook de Keltische druiden hier hun rituelen uitvoerden. Hoe de bouwers de steencirkel gebruikten, weten we niet, maar dat de seizoenen een belangrijke rol speelden, is wel zeker.

Het Indiaanse Medicijnwiel neemt de windrichtingen als uitgangspunt. Het oosten staat voor de lente en de ochtend, het zuiden voor de zomer en de middag, het westen voor herfst en de avond en het noorden staat voor de nacht en de winter.

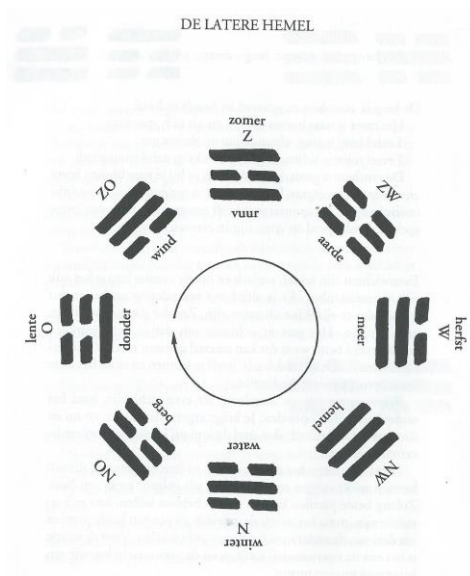

15

Het wiel kan ook met stenen uitgebeeld worden op een speciaal gekozen plaats. Het leggen van de stenen gaat gepaard met een ritueel, dat van die plaats een 'krachtplek' maakt. Hieronder zie je het medicijnwiel dat ik in onze tuin heb gemetseld. Uitbundig bloeiende Campanula en eeuwig groeiende klimop hebben er al deels bezit van genomen.

In de Chinese I Tjing spelen de 8 trigrammen een grote rol. Ze worden van oudsher gerangschikt in een cirkel, die (alweer) de cyclus van de dag en het jaar symboliseert.

Alles in de I Tjing is erop gericht om in harmonie te komen met de 'tijd'. 'Tijd' betekent hier veel meer dan het verstrijken van de tijd van de klok. Elke fase in het universele proces van verandering heeft zijn eigen kenmerken, kwaliteiten, mogelijkheden en moeilijkheden. De gedachte is hier dat er ontwikkelingswetten zijn, die universeel toepasbaar zijn. Ze zijn geldig of het nu gaat om een dag, een jaar, een mensenleven of de ontwikkeling van een bedrijf, een huwelijk of een beschaving. Tijd is dan niets anders dan de periode, die iets (wat dan ook) nodig heeft om tevoorschijn te komen, volwassen te worden en weer te verdwijnen of over te gaan in iets anders.

Alles hangt met alles samen

In de afbeeldingen zien we steeds hetzelfde basispatroon: een cirkel, die in vieren is verdeeld. Op de hoeken vinden we dan de vier seizoenen van het jaar, de vier maanfasen of de vier delen van een etmaal. Maar behalve een oriëntatie in de tijd, blijkt het patroon ook in alle gevallen een windroos te zijn en dan geeft hetzelfde diagram ineens ook een oriëntatie in de ruimte! De associaties liggen voor de hand: het Oosten moet de lente wel zijn, want daar komt de zon op, en zo verder. Het zal je niet verbazen dat er ook diagrammen zijn met dieren, de vier elementen, kleuren, natuurverschijnselen en getallen. Het cyclische wereldbeeld is associatief en inclusief. Alles hangt met alles samen; zo boven zo beneden; zo binnen, zo buiten.

Indaling en opstijging

Het Rad van Fortuin in de Tarot is eveneens een weergave van de cyclus van het leven. Als we de letters T, A, R en O combineren door in verschillende richtingen de cirkel langs te lezen, staat er: TARO (Tarot) ORAT (oreert) ROTA (draait) TORA (Hebreeuws voor 'wet') ATOR (Egyptische godin Hathor, de godin van de natuur).

In goed Nederlands: **de Tarot spreekt over de cyclische natuurwetten.**

Langs de buitenlijn van de cirkel vinden we drie dieren: een slang, een jakhals en een sfinx. De slang kronkelt van boven naar beneden, zoekt de aarde vanuit de hemel. Het is de slang uit het paradijs, die de begeerte naar kennis en ervaring vertegenwoordigt. Zo begint het leven: vanuit een verlangen naar of een impuls tot manifestatie.

Onderaan het wiel wordt de levensvorm volwassen, maar het is tevens de 'mid-life crisis': onherroepelijk start een keer de neergang. Of zoals de I Tjing zegt: als de zon op zijn hoogst staat, begint hij te dalen.

De jakhals (de god Anubis) was in het oude Egypte de begeleider van de zielen na de dood. Als de vorm volwassen is geworden, begint de vorm te sterven, maar iets anders begint te groeien. In de cyclus van de plant wordt een zaad gevormd. In de mens verschuift de aandacht naar onstoffelijke waarden, die voorbereiden op de dood.

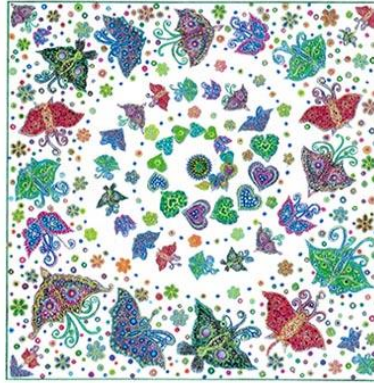
Bovenaan bereiken we de mysterieplaats bij de ondoorgroendelijke, tijdloze sfinx. Hij heeft een zwaard, dus hij oordeelt en scheidt. Alleen het essentiële blijft over en wordt het zaad van de volgende cyclus. Dat verwijst naar het gebeuren na de fysieke dood: de balans wordt opgemaakt, nieuwe keuzes volgen. Hier werkt de geest onbelemmerd en kan er iets nieuws geboren worden uit inspiratie.

De spiraal

In het cyclische wereldbeeld is er niets nieuws onder de zon, want alles herhaalt zich. Universele ritmes bepalen het aardse leven en schrijven ons onverbiddelijke, onpersoonlijke wetten voor. Dit is ook het wereldbeeld van de klassieke astrologie: aan het lot valt niet te ontkomen, vrije wil is een illusie.

In de Tarot van Waite wordt zichtbaar gemaakt dat er een voortdurende uitwisseling plaatsvindt tussen geest en materie, tussen bewustzijn en vorm. Geest gaat vooraf aan materie, bewustzijn gaat vooraf aan vorm. Vormen verschijnen en verdwijnen weer, maar bewustzijn is tijdloos. Daarom hoeft een nieuwe levenscyclus of levensfase geen klakkeloze herhaling te zijn van de vorige. Je kunt

leren van je ervaringen, de balans opmaken en nieuwe keuzes maken. Al het leven, zoals wij dat kennen, heeft dat vermogen. De cirkel wordt dan een spiraal, omdat elk nieuw begin op een hoger niveau ligt dan de voorbije cyclus. De horizontale richting volgt de natuurwetten die onveranderlijk zijn, de verticale opstijging wordt gestuurd door groei in bewustzijns.

Vele ritmes

Uiteraard lopen er in het leven vele ritmes en cycli door elkaar heen. Als we uitgaan van de waarneembare cycli in ons zonnestelsel, tellen we al gauw tientallen verschillende cycli, die in lengte variëren van dagen tot vele eeuwen. Ook de Numerologie kent verschillende soorten cycli. Zo zijn er vele: historici, biologen, psychologen en economen vinden steeds meer cyclische wetmatigheden in hun vakgebied.

Al die ritmes die tegelijk lopen vormen samen een ingewikkeld netwerk, waarin het moeilijk kan worden om de afzonderlijke cycli erin te herkennen. Op dezelfde dag kun je vanuit de ene optie een fysieke top hebben en vanuit een andere optie een emotioneel dal. Wat zou dat samen opleveren? De tijd zal het leren.

Voorspelbaarheid

Hoe de tijd ook wordt gezien, elk begrip ervan lokt pogingen uit om de toekomst te voorspellen. Astrologen en wetenschappers doen hierin niet voor elkaar onder! Als we concrete gebeurtenissen zien als het uiteindelijke resultaat van vele factoren, wordt het voorspellen ervan moeilijker naarmate het netwerk ingewikkelder is. Astrologen kunnen cycli berekenen tot op de dag en het uur nauwkeurig, maar zien dan toch nog maar één aspect.

Toch kan het zinnig zijn om die cycli te volgen, niet om gebeurtenissen te voorspellen, maar om ze te begrijpen en ermee in harmonie te komen. Er kan meer rust komen (alles op z'n eigen tijd), vrede (bijvoorbeeld leren omgaan met afscheid en dood), een betere timing (efficiëntie!), méér resultaat en besparing van energie.

We leren (hopelijk) van onze ervaringen en daar hangt mede onze toekomst van af. We hebben vrije keuze en daardoor zijn we (mede)scheppers van de toekomst. De toekomst ligt niet vast en het verleden is niet allesbepalend. Tussen alle mogelijke toekomst en verledens is het hier-en-nu en alleen hier-en-nu leven wij en is bewust zijn mogelijk. Hier en nu zijn we in het centrum van alle tijd en ruimte en zijn we beland in een situatie die zich nog nooit eerder zó heeft voorgedaan. Nu is het begin van de rest van je leven.